

Cel wystąpienia:

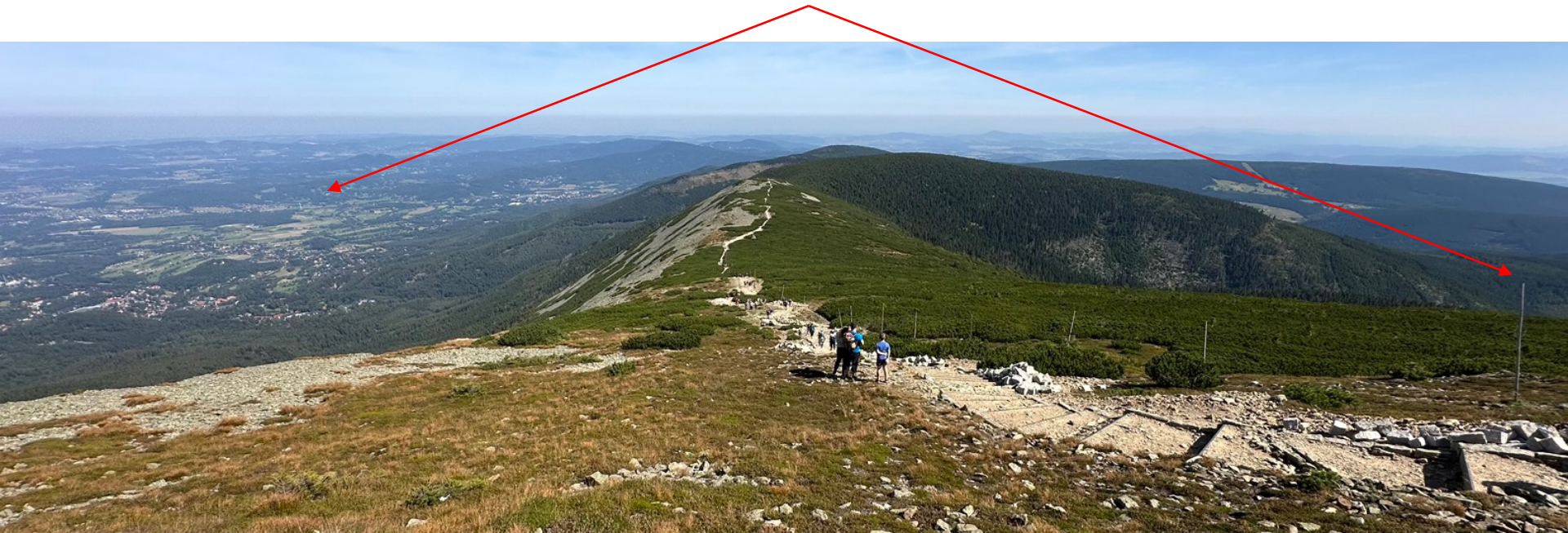
rozpoczęcie interdyscyplinarnej dyskusji naukowej na temat koncepcji odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią, potrzeby jej opracowania i możliwości jej zastosowania (późniejszego) w zarządzaniu przestrzenią w Polsce,

promowanie wiedzy z zarządzania i urbanistyki, nowych obszarów badawczych w „naukach o zarządzaniu i jakości” oraz „geografii społeczno-gospodarczej i gospodarce przestrzennej”

Teza:

koncepcja odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią może mieć zastosowanie w rozwiązaniu licznych, nawarstwiających się **problemów w zarządzaniu przestrzenią w Polsce**, jak:

- brak konkretnej odpowiedzialności za decyzje przestrzenne (praktycznej, wymiernej, współmiernej, skutecznej, wymagalnej, personalnej, materialnej)
- nieracjonalne, niezrównoważone zarządzanie przestrzenią jako szczególnie cennym, ograniczonym, strategicznym zasobem materialnym
- brak celu/-ów planowania i zagospodarowania przestrzennego

3

Zarządzanie przestrzenią (*land-use management*) - ważny element zarządzania publicznego i zarządzania strategicznego

Zarządzanie przestrzenią jest pojęciem względnie nowym, szerszym niż tradycyjne planowanie przestrzenne (*spatial planning*), m.in. obejmuje cel/e zarządzania przestrzenią

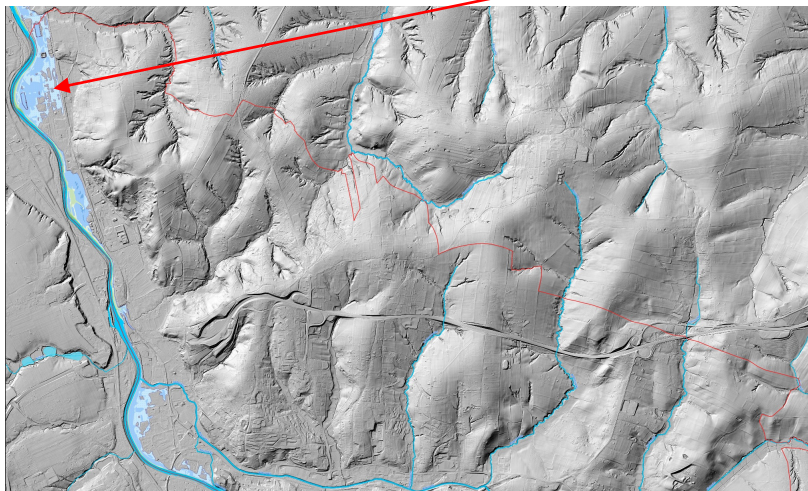
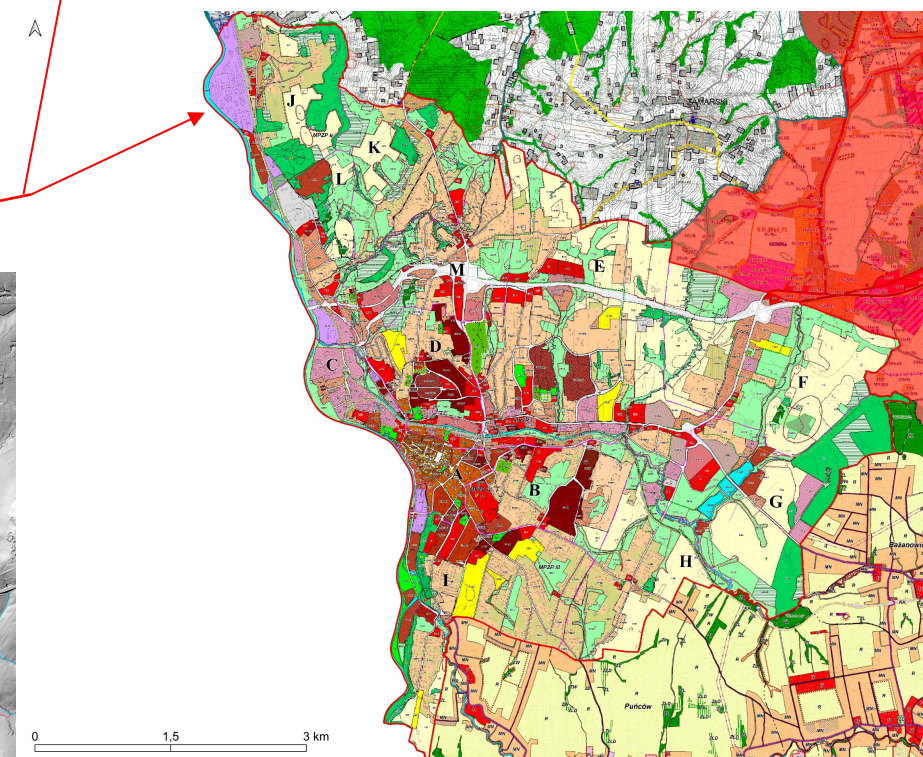
Dociekania naukowe w zarządzaniu publicznym skupiają się na instytucjach, które tworzone są w celu realizacji interesu publicznego i kreowania wartości publicznych. Badane są one pod kątem sprawności organizacyjnej i efektywności w kontekście różnorodnych uwarunkowań.

Zarządzanie strategiczne – połączenie sztuki i wiedzy, która ma dać odpowiedź na pytanie: jak kierować rozwojem organizacji w długim okresie (Gierszewska G., 2000, *Zarządzanie strategiczne*)

Przedmiotem zarządzania przestrzenią jest wykorzystanie terenu, nieruchomości gruntowych przez ludzi, w tym społeczność lokalną

Podmiotem zarządzania przestrzenią są władze publiczne na trzech poziomach planowania przestrzennego:

- samorząd gminny
- samorząd wojewódzki
- rząd

Problemy zarządzania przestrzenią w Polsce

Nieracjonalne zarządzanie przestrzenią jako zasobem strategicznym skutkuje:

- niekontrolowaną suburbanizacją (*urban sprawl*) i dezurbanizacją
- zmniejszaniem powierzchni użytków rolnych („odrolnianie”)
- fragmentacją przestrzeni
- utratą walorów krajobrazowych
- zwiększaniem powierzchni nieprzepuszczalnych („betonowanie”)
- zwiększona antropopresją na środowisko przyrodnicze
- zmniejszaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych
- ...

RAPORT

O EKONOMICZNYCH STRATACH I SPOŁECZNYCH KOSZTACH NIEKONTROLOWANEJ URBANIZACJI W POLSCE

W przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. i późniejszą uchwałą Sejmu „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” stwierdzono: *„Nieuporządkowany system gospodarki przestrzennej wywołuje (...) problemy społeczne w postaci patologii, alienacji, frustracji i konfliktów. (...) Koszty chaosu przestrzennego związane z rozlewaniem się miast w Polsce (...) prowadzą do narastania deficytu w finansach publicznych. (...) Symptomami braku ładu przestrzennego są (...) niszcząca i rozrzutna ekonomicznie i społecznie suburbanizacja, (...) niska jakość przestrzeni publicznej, chaos w formach zabudowy i architekturze zespołów urbanistycznych, (...) presja na tereny otwarte, destrukcja systemów ekologicznych”.*

Przyczyny problemów zarządzania przestrzenią w Polsce

- brak celu/-ów planowania i zagospodarowania przestrzennego
- kształtujące się dopiero społeczeństwo obywatelskie
- wadliwy system planowania przestrzennego dotyczący wszystkich poziomów zarządzania przestrzenią w Polsce [*Raport...*, s. 2]
- liczne niedoskonałości mechanizmu rynkowego w zarządzaniu przestrzenią, wynikające chociażby z ograniczonej informacji
- nieuwzględnianie pełnego cyklu inwestycyjnego, w tym fazy likwidacji obiektu, rekultywacji, przygotowania pod nową funkcję
- ...

Problem badawczy

System planowania przestrzennego w kraju jest ciągle modyfikowany, żeby sprostać coraz większym wyzwaniom w szybko zmieniającym się otoczeniu i narastającym problemom. Jednym z nich jest **odpowiedzialność za decyzje przestrzenne, a raczej jej brak**

Obecny system planowania przestrzennego charakteryzuje się wysokim poziomem swobody decyzji planistycznych. Nadzór nad prowadzoną przez samorząd gminny polityką przestrzenną jest wykonywany wyłącznie w zakresie jej zgodności z obowiązującym prawem (definicjami, procedurami).

Decyzje samorządów gminnych, dotyczące zmian przeznaczenia terenów, są chronione zgodnie z konstytucyjną zasadą samorządności

Równocześnie, coraz częściej w literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na słabość instytucjonalną większości samorządów gminnych w zakresie wykonywania tak ważnego zadania własnego, jak kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej

Chodzi przede wszystkim o małe gminy wiejskie, nie zatrudniające w Urzędzie Gminy pracowników z wykształceniem kierunkowym z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej

W odniesieniu do kształcenia na uczelniach wyższych, najwięcej elementów zarządzania przestrzenią jest w programie studiów na kierunku "Gospodarka przestrzenna"

Niski zakres i poziom odpowiedzialności samorządów gminnych za decyzje przestrzenne wynika z niedoskonałości systemu planowania przestrzennego (np. wykonywanie oceny oddziaływania w bardzo ograniczonym zakresie) i funkcjonowania samorządu gminnego (np. kadencyjność władz gmin)

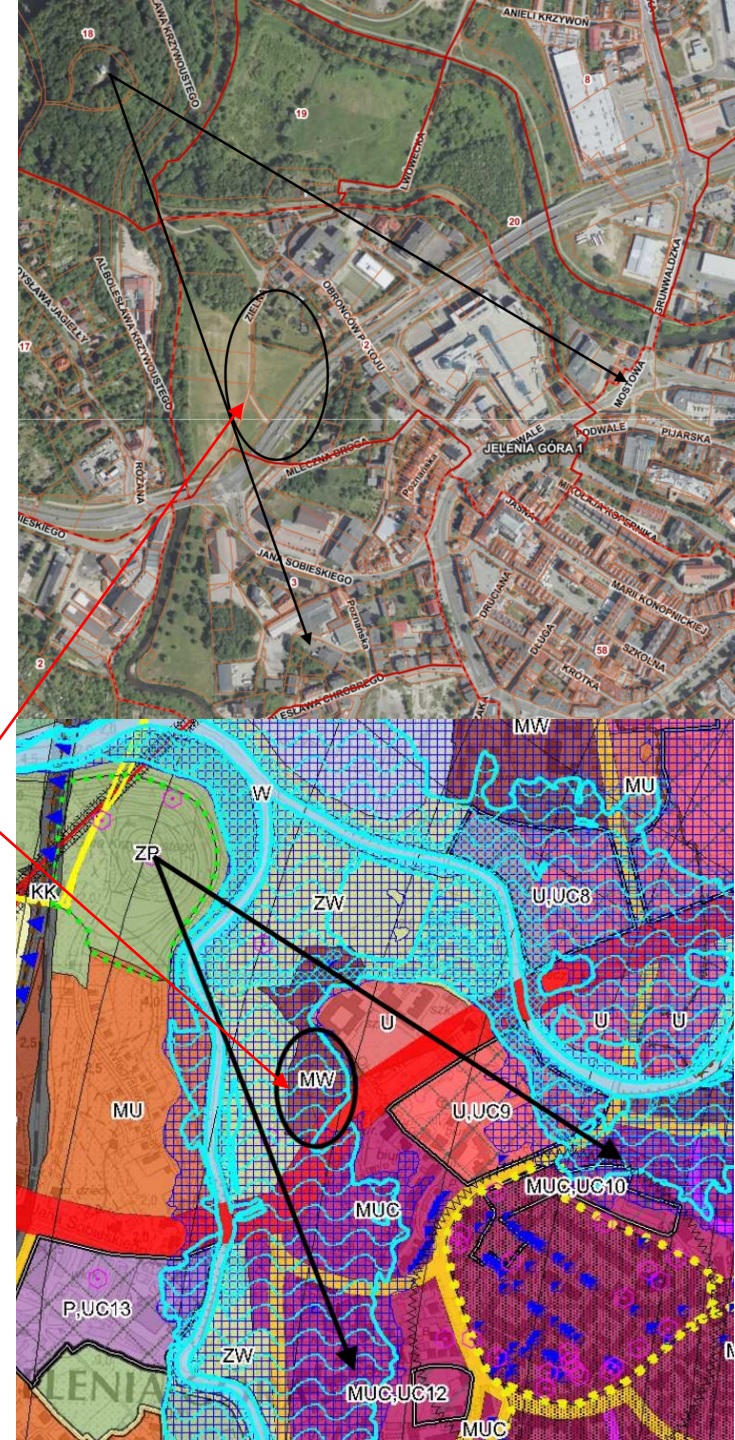
Cele badania

- 1) ocena stanu obecnego odpowiedzialności w zarządzaniu przestrzenią
- 2) opracowanie koncepcji odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią, w tym wskazanie kierunków poprawy odpowiedzialności w zarządzaniu przestrzenią

Planowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) na:

- terenach zagrożonych powodzią
- osi widokowej na Stare Miasto
- przestrzeni publicznej – błoniach miejskich
- w mieście o szybko malejącej liczbie mieszkańców (~1% rocznie)
- w warunkach licznych obszarów koncentracji pustostanów

Przykład miasta Jelenia Góra

Metody badawcze

- *web research, desk research* - przegląd literatury przedmiotu, analiza bibliometryczna
- badanie ankietowe
- analiza statystyczna (zebranych danych, m.in. wyników badania ankietowego)
- ekspertyza zawodowych urbanistów
- *case studies*
- analiza prawna (zamówienie opinii prawnej ukazującej problem odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią z prawnego punktu widzenia, w tym:
 - Kto ponosi odpowiedzialność prawną za decyzje o przeznaczeniu terenu w gminie?
 - Na czym polega, jaki jest zakres odpowiedzialności prawnej w/w podmiotów/osób?
 - Jaka jest odpowiedzialność prawna samorządu gminnego)

Zagadnienia do dyskusji

1/ terminologia:

- „odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią” (*responsible land-use management*)
- „nieodpowiedzialne zarządzanie przestrzenią” (*irresponsible land-use management*)

2/ teorie, koncepcje wyjaśniające

3/ metody badawcze

4/ Kto i w jakim zakresie powinien ponosić odpowiedzialność za decyzje przestrzenne?

5/ Jak poprawić odpowiedzialność w zarządzaniu przestrzenią?

Ad 1/ Geneza terminu „(nie)odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw”

2016 rok, zebranie Katedry Nauk o Przedsiębiorstwie Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

dyskusja nad prezentacją postępów badań w ramach jednej z prac doktorskich w tej Katedrze

„nieodpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw” użyte przez J. Ładysza w odniesieniu do obserwowanych przez niego sprzeczności z koncepcją CSR niektórych działalności niektórych przedsiębiorstw;

podanie przykładu maksymalizacji zysków spółki akcyjnej KGHM poprzez intensywne wydobycie zasobów nieodnawialnych i wzmożony eksport miedzi (sprzeczność z zasadą sprawiedliwości międzygeneracyjnej i deklarowaną misją spółki „By zawsze mieć miedź”; podobieństwo do rabunkowej gospodarki własnymi surowcami w krajach rozwijających się – jak najszybciej wydobyć i sprzedać)

liczne problemy wynikające z budowy, rozbudowy, nadbudowy zbiornika odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most”, w tym zanieczyszczanie środowiska, bezpieczeństwo publiczne

Ad 2/ Teorie, koncepcje wyjaśniające problem odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią

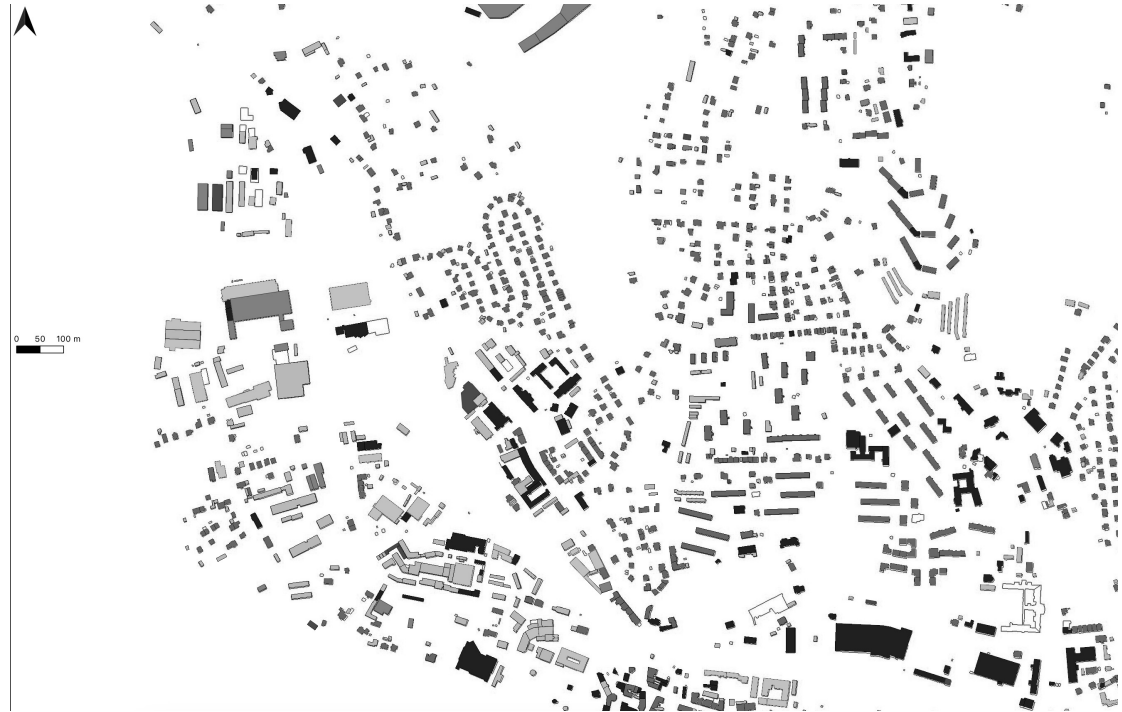
- zarządzanie przez cele
- zarządzanie kompetencjami
- teoria agencji
- analiza interesariuszy, grupy interesów
- teoria regulacji
- partycypacja społeczna
- efekty zewnętrzne
- koncepcja pełnego cyklu inwestycyjnego
- ...

Ad 3/ Odpowiedzialność za decyzje przestrzenne

- władze publiczne na trzech poziomach planowania przestrzennego:
 - samorząd gminny
 - samorząd wojewódzki
 - rząd
- urbanista / planista przestrzenny
- autor prognozy oddziaływania na środowisko, autor prognozy skutków uchwalenia planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego?
- instytucje (uzgodnienia)?
- społeczeństwo (partycypacja społeczna, wyłożenie projektów planów miejscowych do publicznego wglądu)?
- właściciele nieruchomości na obszarze opracowania?

Zarządzanie społecznie odpowiedzialne

- łączenie celów biznesowych i społecznych w strategiach i działalności podmiotów

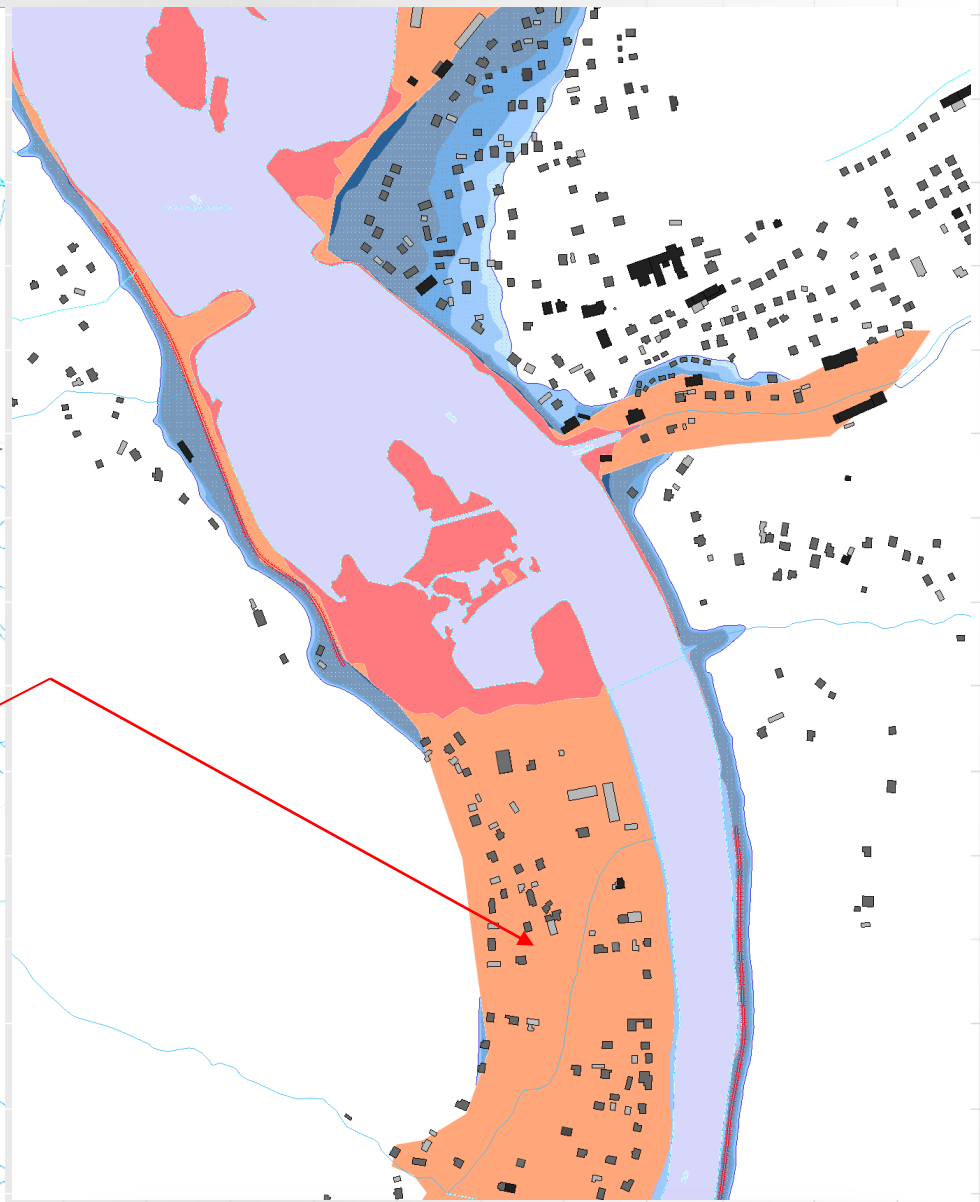
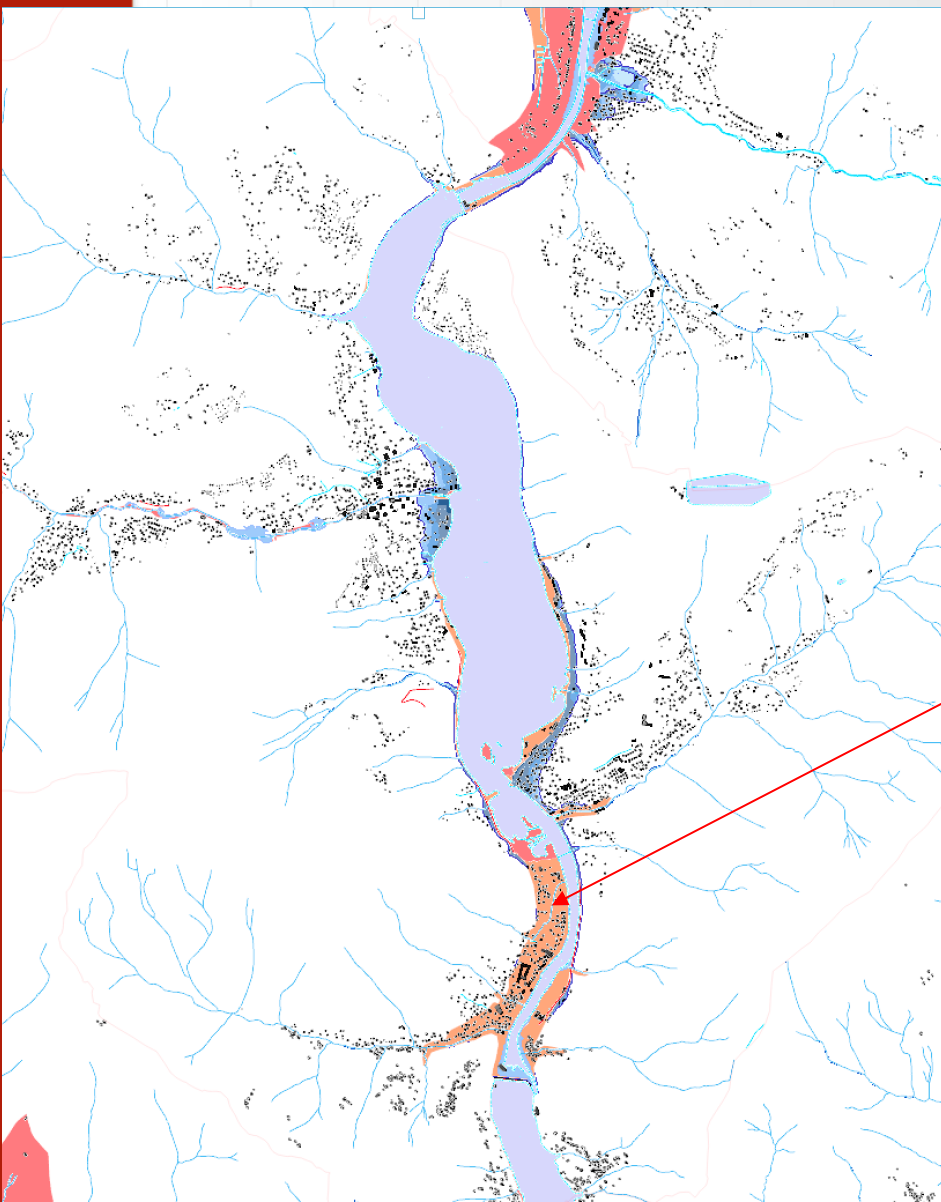
Kto jest odpowiedzialny?

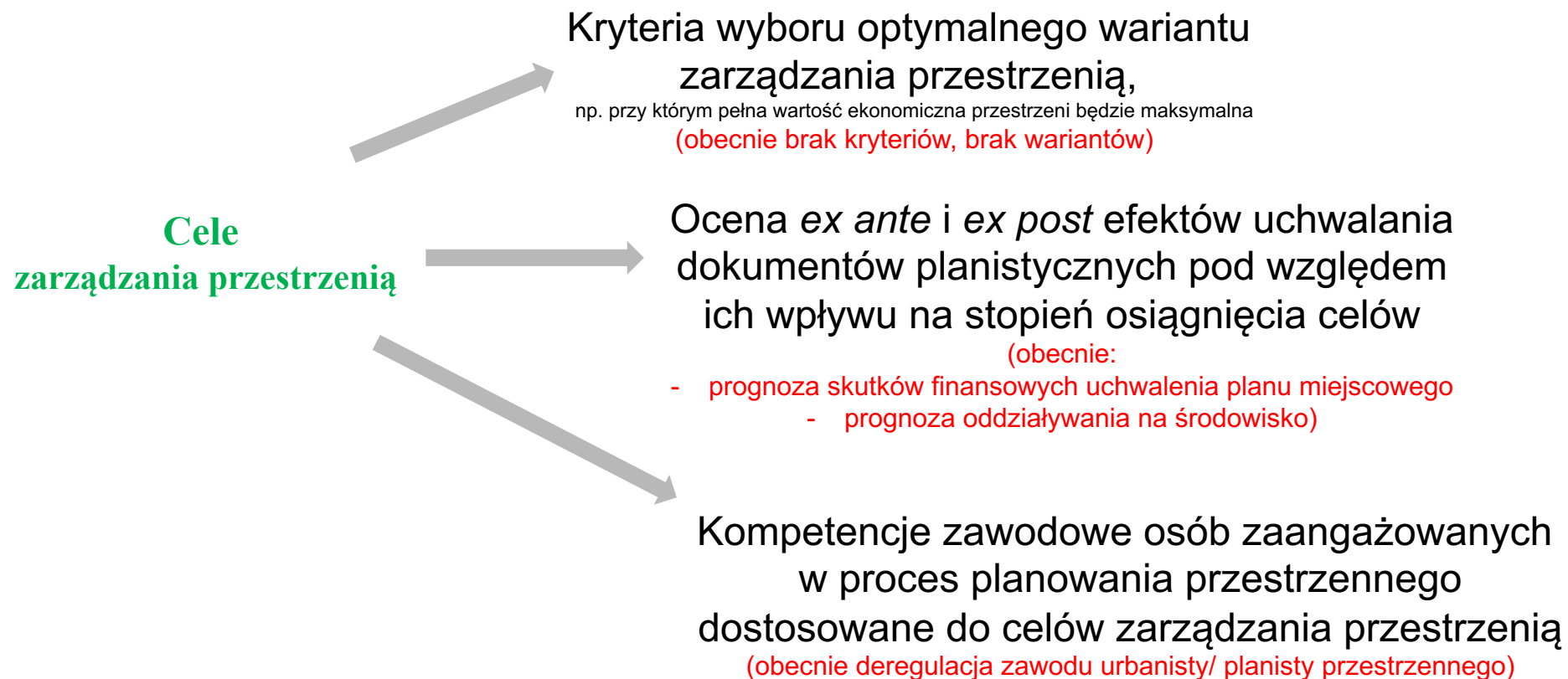

Planowanie zabudowy na terenach zalewowych

Przykład gminy Czernichów, powiat żywiecki

Przypomnienie oczywistego kluczowego znaczenia celów: cele organizacji, celowość działania

- wyznaczają kierunek i strukturę działań
- określają przeznaczenie zasobów jakimi ludzie dysponują
- stanowią podstawę doboru środków oraz sposób działania
- na ich podstawie ocenia się skutki działań

Klasyfikacja celów:

1. ze względu na czas:

- cele końcowe
- cele pośrednie

• 2. ze względu na przedziały osobowe:

- Cele indywidualne
- cele grupowe
- cele organizacji jako całości

• 3. ze względu na ważność:

- cele główne
- cele szczegółowe

Misja

- wartość, którą organizacja powinna tworzyć dla swego otoczenia

Cele strategiczne

- stany rzeczy określające kierunek funkcjonowania organizacji (określa kierownictwo naczelne)

Cele taktyczne

- stany rzeczy, środki prowadzące do osiągnięcia celów strategicznych (kierownictwo średniego szczebla)

Cele operacyjne

- zadania wyznaczane na najniższych poziomach kierowania, dotyczą bieżącej działalności

Przypomnienie kluczowego znaczenia celu w cyklu działania zorganizowanego

- **Postawienie jasnego, ściśle określonego celu**
- Zbadanie środków i warunków, które trzeba zastosować, aby osiągnąć zamierzony cel
- Przygotowanie środków i warunków
- Urzeczywistnienie czyli wykonanie zamierzonych czynności stosownie do przyjętego planu
- Kontrola i ocena otrzymanych wyników i wyciągnięcie z nich wniosków

Przypomnienie kluczowego znaczenia celu w procesie projektowania struktur organizacyjnych

Cele gospodarki przestrzennej (ekonomii przestrzennej) jako nauki

Według R. Domańskiego (2002) to wynik wartości, które są przyjmowane i uznawane przez dane społeczeństwo i tkwią one w systemach kulturowych, społecznych i gospodarczych

Cele takie mają charakter hierarchiczny, a wartością wysoko ułożoną w tej hierarchii jest harmonijny i wszechstronny rozwój człowieka (postęp społeczny)

W ramach tej wartości nadrzędnym celem gospodarki przestrzennej jest **poprawa jakości życia** i przybliżenie jej do pewnego optimum

Podstawowe cele gospodarki i planowania przestrzennego wg A. Faludiego (1971):

- **rozwiązywanie konfliktów przestrzennych** w dziedzinie korzystania z walorów środowiska, użytkowania ziemi, lokalizacji konkurencyjnych obiektów oraz rozwoju konkurencyjnych funkcji
- **kształtowanie lepszego niż aktualne środowiska życia**, którego jakość będzie gwarancją zdrowego, cywilizowanego i kulturalnego życia
- zrealizowanie szerszego programu społecznego, prowadzącego do powstania materialnych i organizacyjnych warunków **zagwarantowania każdemu mieszkańcowi terenu odpowiedniego standardu życia** określonego przez stan i strukturę środowiska (przyrodniczego, społeczno-gospodarczego) w miejscu zamieszkania i najbliższym otoczeniu)

Dokument wizyjny, który będzie kierunkowskazem w zarządzaniu rozwojem Polski.

...konceptcja ma stać się dokumentem łączącym planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego oraz środowisko.

...w przestrzeni zachodzi większość procesów rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio kształtują nasze środowisko życia. Różne obszary Polski potrzebują odmiennego spojrzenia i własnych ścieżek rozwoju, dlatego **istotnym celem jest zachowanie różnorodności wszystkich obszarów przy jednoczesnym wzmocnieniu spójności terytorialnej i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów naturalnych.**

...będzie:

- identyfikował kluczowe światowe i krajowe trendy kształtujące przyszłość w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej
- wskazywał najważniejsze wyzwania rozwojowe, z jakimi mierzy i mierzyć się będzie Polska
- formułował możliwe scenariusze rozwojowe
- rekomendował strategiczne wybory w ramach polityk publicznych w perspektywie roku 2050

Paradygmat rozwoju:

- Myślenie strategiczne
- Zarządzanie rozwojem i partnerstwo międzysektorowe
- Rola państwa w gospodarce
- Metropolizacja, polaryzacja, marginalizacja, dez- i suburbanizacja

Konceptcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050)
to nie tylko dokument.

Ważny jest sam proces opracowywania konceptcji
– wymiana myśli i ćwiczenie intelektualne.

Czym jest Konceptcja Rozwoju Kraju 2050? <https://krk2050.pl>

Cd. Jakie są cele polityki przestrzennej w Polsce?

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Fundamentalny akt prawny, na podstawie którego zarządza się przestrzenią w Polsce

Ustawa nie wyznacza celów zarządzania przestrzenią i tym się różni od podobnych aktów prawnych innych państw, od wielu ustaw krajowych, np. regulujących politykę zatrudnienia, politykę pieniężną i inne

1. Ustawa określa:

- 1) zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej
- 2) zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy

- **przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.**

2. W planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza:

- 1) wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury
 - 1a) **potrzeby zrównoważonego rozwoju**
 - 2) walory architektoniczne i krajobrazowe
 - 3) wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony złóż kopalin
 - 4) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
 - 5) wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami
 - 6) **walory ekonomiczne przestrzeni**
 - 7) prawo własności
 - 8) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa
 - 9) potrzeby interesu publicznego
 - 10) potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych
 - 11) zapewnienie udziału społeczeństwa w pracach nad sporządzaniem aktów planowania przestrzennego, w tym przy użyciu środków komunikacji elektronicznej
 - 12) zachowanie jawności i przejrzystości procedur planistycznych
 - 13) potrzebę zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności
 - 14) potrzeby zapobiegania poważnym awariom i ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzkiego i środowiska
 - 15) potrzeby związane z kształtowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozwoju produkcji rolniczej.

Dla porównania – jakie są cele polityki przestrzennej w innych krajach?

Bulgaria (brak celów)

Закон за устройство на територията. В сила от 31.03.2001 г., <https://www.mzh.government.bg/odz-sofiaoblast/Libraries/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B8/ZUT.sflb.ashx>

ЗАКОН ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

В сила от 31.03.2001 г.

Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., изм. ДВ. бр.111 от 28 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.43 от 26 Април 2002г., изм. ДВ. бр.20 от 4 Март 2003г., изм. ДВ. бр.65 от 22 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 30 Април 2004г., изм. ДВ. бр.65 от 27 Юли 2004г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 5 Май 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.76 от 15 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.79 от 29 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.106 от 27 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.61 от 27 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.33 от 28 Март 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.54 от 15 Юли 2011г., изм. ДВ. бр.80 от 14 Октомври 2011г.

Part One.

FUNDAMENTALS OF TERRITORY DEVELOPMENT

Chapter one. GENERAL

Art. 1.

(1) The land of the Republic of Bulgaria is a national treasure. Land use should guarantee sustainable development and favorable conditions for living, working and recreation of the population.

Част първа.

ОСНОВИ НА УСТРОЙСТВОТО НА ТЕРИТОРИЯТА

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) (1) Територията на Република България е национално богатство. Нейното устройство гарантира устойчиво развитие и благоприятни условия за живеене, труд и отдих на населението.

(2) Този закон урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Чл. 2. Министерският съвет определя основните насоки и принципи на политиката по устройство на територията и приема решения за финансиране на дейностите по устройство на територията.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) Министерът на регионалното развитие и благоустройството ръководи осъществяването на държавната политика по устройство на

23 Czechia - objectives

Zákon č. 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), version valid 01.07.2023-31.12.2023, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183?text=Z%C3%A1kon+o+%C3%BAzemn%C3%ADm+pl%C3%A1nov%C3%A1n%C3%AD>

PART THREE. SPATIAL PLANNING

TITLE I. OBJECTIVES AND TASKS OF TERRITORIAL PLANNING

Section 18. Objectives of spatial planning

- (1) The aim of territorial planning is to create prerequisites for construction and for the sustainable development of the territory, consisting in a balanced relationship of conditions for a favorable environment, for economic development and for the cohesion of the community of inhabitants of the territory and which satisfies the needs of the current generation without endangering the living conditions of future generations.
- (2) Territorial planning ensures the prerequisites for the sustainable development of the territory by means of a systematic and comprehensive solution to the purposeful use and spatial arrangement of the territory with the aim of achieving a generally beneficial harmony of public and private interests in the development of the territory. For this purpose, it monitors the social and economic potential of development.
- (3) Territorial planning authorities coordinate public and private plans for changes in the territory, construction and other activities affecting the development of the territory and specify the protection of public interests resulting from this Act and special legal regulations in accordance with the procedure in accordance with this Act.
- (4) Spatial planning in the public interest protects and develops the natural, cultural and civilizational values of the territory, including the urban, architectural and archaeological heritage. At the same time, it protects the landscape as an essential component of the inhabitants' living environment and the basis of their identity. With this in mind, it determines the conditions for the economic use of built-up land and ensures the protection of unbuilt land and non-buildable land. Buildable areas are defined with regard to the development potential of the area and the level of use of the built-up area.
- (5) Buildings, equipment and other measures may be placed in an undeveloped area in accordance with its character only for agriculture, forestry, water management, mineral extraction, for nature and landscape protection, for public transport and technical infrastructure, connections and purpose-built roads, for hazard reduction ecological and natural disasters and for the elimination of their consequences, as well as such technical measures and constructions that will improve the conditions of its use for the purposes of recreation and tourism, for example, bicycle paths, sanitary facilities, ecological and information centers; the additional function of housing or residential recreation is not permitted for the listed buildings. The listed buildings, equipment and other measures, including buildings that are directly related to them, including fencing, can be placed in an undeveloped area in cases,
- (6) Technical infrastructure can exceptionally be placed on non-buildable plots in a way that does not prevent their current use.

24 Czechia - tasks

Zákon č. 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)...

Section 19. Tasks of spatial planning

(1) The task of territorial planning is, in particular,

- a) ascertain and assess the state of the territory, its natural, cultural and civilizational values,
- b) determine the concept of territory development, including the urban concept with regard to the values and conditions of the territory,
- c) examine and assess the need for changes in the territory, public interest in their implementation, their benefits, problems, risks with regard to, for example, public health, the environment, the geological structure of the territory, the effect on public infrastructure and its economic use,
- d) establish urban planning, architectural and aesthetic requirements for the use and spatial organization of the territory and for its changes, in particular for the location, arrangement and design of buildings and public spaces,
- e) establish the conditions for carrying out changes in the territory, especially for the location and arrangement of buildings with regard to the existing character and values of the territory and the usability of the adjoining territory,
- f) determine the order of implementation of changes in the territory (phasing),
- g) create conditions in the territory for reducing the danger of ecological and natural disasters and for eliminating their consequences, especially in a manner close to nature,
- h) create conditions in the territory for removing the consequences of sudden economic changes,
- i) establish conditions for the renewal and development of the settlement structure, for quality housing and for the development of recreation and tourism,
- j) with regard to the character of the territory and the quality of the built environment, to evaluate and, if it is expedient, to define suitable areas for production; define areas for the production of electricity, gas and heat, including areas for their production from renewable sources, also with regard to the goals of policies, strategies and concepts of public administration in the field of energy and climate.
- k) examine and create conditions in the territory for the economical spending of funds from public budgets for changes in the territory,
- l) create conditions for ensuring civil protection in the territory,
- m) determine the necessary sanitation, reconstruction and recultivation interventions in the territory,
- n) create conditions for the protection of the territory in accordance with special legal regulations 4), 12) against the negative effects of projects on the territory and propose compensatory measures, unless a special legal regulation provides otherwise,
- o) regulate the extent of areas for the use of natural resources,
- p) apply knowledge mainly from the fields of architecture, urban planning, spatial planning and ecology and heritage conservation.

(2) The task of territorial planning is also to assess the effects of the territorial development policy, territorial development plan, principles of territorial development or territorial plan on the sustainable development of the territory (Section 18, paragraph 1). For the purposes of this assessment, an evaluation of the effects on the sustainable development of the territory is being processed. It also includes an environmental impact assessment, in which possible significant environmental impacts resulting from the spatial development policy, spatial development plan, spatial development principles or spatial plan are identified, described and assessed, and reasonable alternative solutions taking into account the objectives of the assessed documents. The requirements of this assessment are set out in the annex to this Act, including an assessment of the impact on the object of protection and the integrity of the Europeanly significant locality or bird area.

Germany

Raumordnungsgesetz (ROG), Ausfertigungsdatum: 22.12.2008, https://www.gesetze-im-internet.de/rog_2008/

Part 1. General regulations

§ 1 Task and guiding principle of spatial planning

(1) The entire area of the Federal Republic of Germany and its sub-areas are to be developed, organized and secured through spatial planning plans, through spatial planning cooperation and through coordination of spatially significant plans and measures. That is:

1. to coordinate different requirements for the space and to balance the conflicts that arise at the respective planning level,
2. To make provisions for individual uses and functions of the territory.

(2) The guiding principle in fulfilling the task according to paragraph 1 is **sustainable spatial development** that harmonizes the social and economic demands on the space with its ecological functions and leads to a permanent, large-scale balanced order with equivalent living conditions in the sub-spaces.

(3) The development, order and security of the sub-areas should fit into the circumstances and requirements of the overall area; The development, order and security of the overall space should take into account the conditions and requirements of its sub-spaces (countercurrent principle).

§ 3 Definitions

2. Objectives of spatial planning: binding specifications in the form of spatially and objectively determined or determinable textual or graphical specifications in spatial planning plans for the development, order and security of the area, which are finally weighed up by the spatial planning authority

Dla porównania - cele innych polityk publicznych w Polsce zapisane w ustawach

Cele polityki zatrudnienia:

(Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)

Art. 1. [Zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
2. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu:
 - 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia
 - 2) rozwoju zasobów ludzkich
 - 3) osiągnięcia wysokiej jakości pracy
 - 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej
 - 5) zwiększania mobilności na rynku pracy

Cel polityki pieniężnej:

(Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim)

Art. 3. [Zadania NBP]

1. Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP

Cd. Jakie są cele polityki przestrzennej w Polsce?
Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
 - a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych
 - b) system powiązań przyrodniczych
 - c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych
 - d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
 - b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
 - c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej
 - d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego
 - e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego
 - f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej
 - g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW
 - h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
 - i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania

LEX-I.4131.137.2013.RM, Zakres kontroli nadzorczej uchwał w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. - Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Mazowieckiego

Mazow.2013/12053 - rozstrzygnięcie nadzorcze z dnia 18 listopada 2013 r.

TEZA | **aktualna**

1. Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy do zadań własnych gminy. Biorąc pod uwagę powyższe oraz mając na uwadze dyspozycję art. 20 ust. 2 u.p.z.p., kontrola organu nadzoru w tym przedmiocie nie dotyczy celowości czy słuszności dokonywanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego rozstrzygnięć, lecz ogranicza się jedynie do badania zgodności z prawem podejmowanych uchwał, a zwłaszcza przestrzegania zasad planowania przestrzennego oraz, określonej ustawą, procedury planistycznej.

2. Ustalenia miejscowego planu muszą zawierać zasady, o których mowa w art. 15 u.p.z.p., które uwzględniają również wartości, o których mowa w art. 1 ust. 2 u.p.z.p.

Propozycja sformułowania celu/-ów polityki przestrzennej w Polsce

(zgłoszona w ramach konsultacji społecznych projektu nowelizacji *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, J. Ładysz, 17.01.2022; bez uzasadnienia nie uwzględniona przez zespół opracowujący nowelizację)

Do rozważenia proponuje się sformułowanie: "Zadania państwa w zakresie polityki przestrzennej są realizowane przez organy samorządowe i rządowe działające w celu:

- 1) **maksymalizacji pełnej wartości ekonomicznej przestrzeni**
- 2) **optymalizacji rozmieszczenia funkcji zagospodarowania przestrzennego**
- 3) **zapewnienia ciągłości funkcji zagospodarowania przestrzennego ponad podziałami administracyjnymi**
- 4) **minimalizacji fragmentacji przestrzeni**
- 5) **minimalizacji antropopresji**
- 6) **minimalizacji zużycia zasobów nieodnawialnych**
- 7) **zachowania bioróżnorodności**
- 8) **maksymalizacji możliwości samorealizacji i zaspokojenia potrzeb życiowych ludności**

Proponuje się dodanie do art. 2 definicji "**pełnej wartości ekonomicznej przestrzeni**" (ang. *total economic value of land*). Jest to suma wartości użytkowych i pozaużytkowych. Wartość użytkowa to wartość ekonomiczna związana z użytkowaniem przestrzeni do działalności efektywnej ekonomicznie i obejmuje wartość użytkową bezpośrednią, wartość użytkową pośrednią oraz wartości opcjonalne. Wartość pozaużytkowa to wartość ekonomiczna przestrzeni, która nie jest związana z konsumpcją i obejmuje wartość egzystencjalną, wartość dla przyszłych pokoleń i wartość zarządzania.

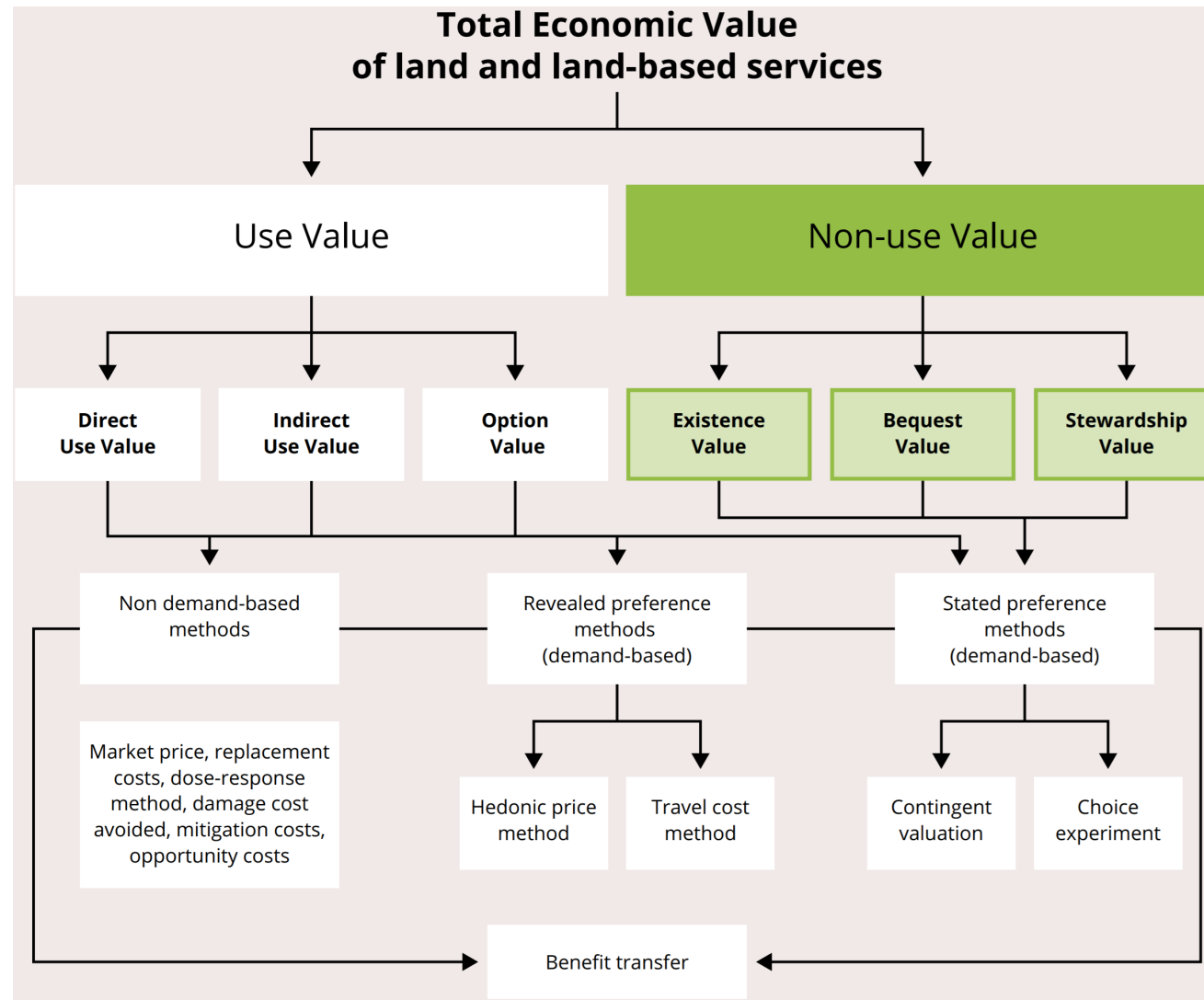

Pełna wartość ekonomiczna

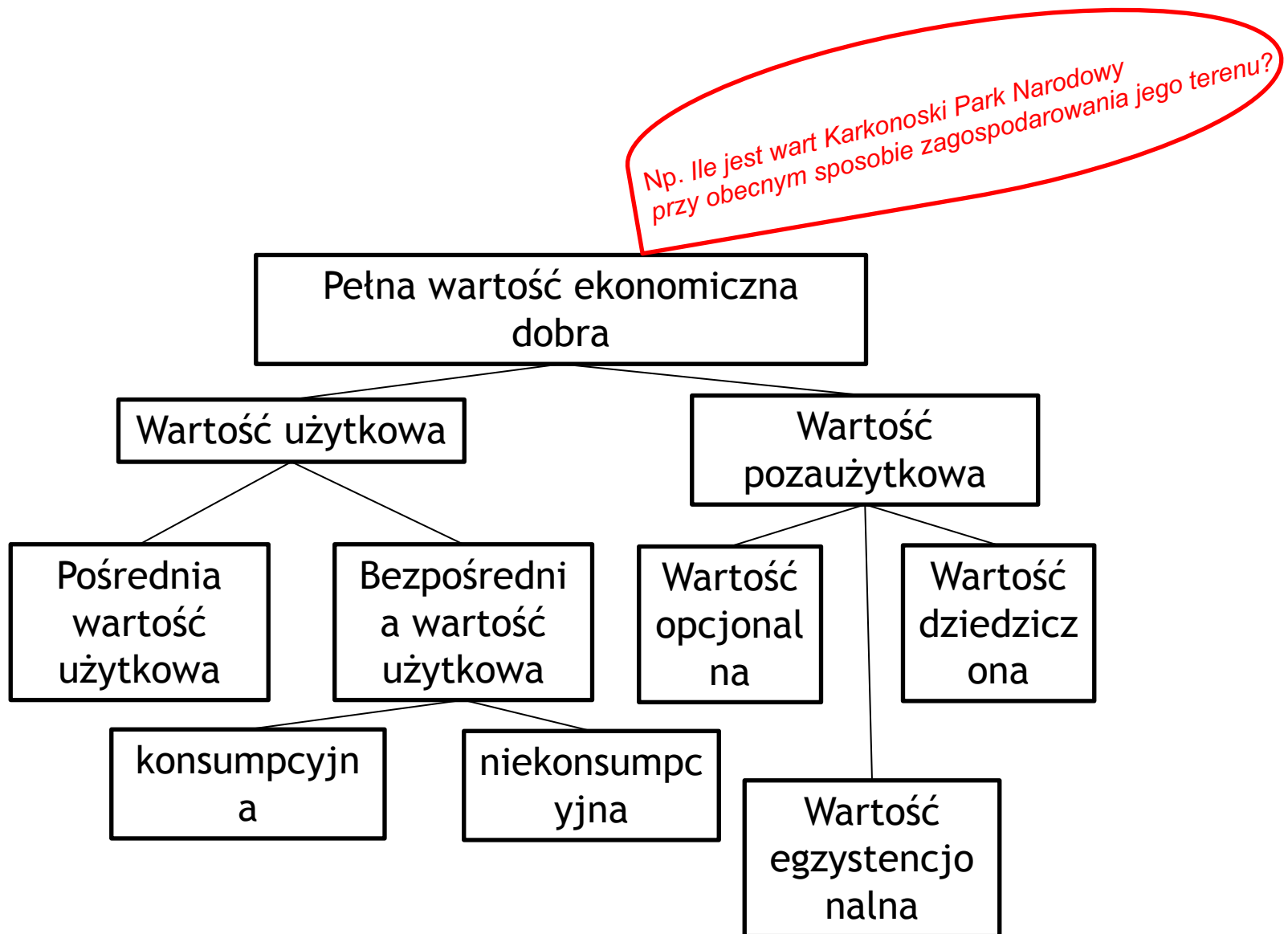
przestrzeni - suma wartości użytkowych i pozaużytkowych

Wartość użytkowa to wartość ekonomiczna związana z użytkowaniem przestrzeni do działalności efektywnej ekonomicznie i obejmuje wartość użytkową bezpośrednią, wartość użytkową pośrednią oraz wartości opcjonalne

Wartość pozaużytkowa to wartość ekonomiczna przestrzeni, która nie jest związana z konsumpcją i obejmuje wartość egzystencjonalną, wartość dla przyszłych pokoleń i wartość zarządzania

Składniki pełnej wartości ekonomicznej zasobu materialnego

Maksymalizacja wartości jako zasada organizowania i użytkowania przestrzeni publicznych w Polsce (prawnie nie obowiązująca)

1. Maksymalizacja wartości miasta i jego nieruchomości poprzez kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych
2. Kompleksowe planowanie miejscowe oraz projektowanie urbanistyczne przestrzeni publicznych w oparciu o wyniki konkursów urbanistycznych i architektonicznych
3. Społeczna partycypacja w tworzeniu narzędzi kształtowania i gospodarowania przestrzenią publiczną, z aktywnym udziałem lokalnych społeczności w procesie sporządzania dokumentów planistycznych
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz specyfiki lokalnej jako szczególnych wartości przestrzeni publicznych
5. Równowaga w tworzeniu nowej przestrzeni publicznej w stosunku do rewitalizowanej przestrzeni historycznej
6. Sprawiedliwy dostęp do przestrzeni publicznych i minimalizacja konfliktów przy ich tworzeniu oraz użytkowaniu
7. Kształtowanie przestrzeni publicznych integrujących grupy społeczne z szacunkiem dla ich różnych potrzeb i systemów wartości
8. Aktywne użytkowanie przestrzeni publicznych i ich wykorzystywanie do organizowania wydarzeń lokalnych